כל הפסולין פרק שלישי זבחים לד.

מסורת הש"ס

נטילת נשמה. כרת: **ואכפי מיכעי ליה כו'**. וכיון דלאחר זריקה נפקא לן מיניה היכי יליף מיניה תרתי: **אפילו עומאמאו עומאמאו**. מזהרת עומאת שלא יאכל קדש אלמא מזהרתו מעונשו ילפא ועונש לאחר זריקה הוא ולא לפני זריקה כדקתני בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה.)[מ] יכול יהו מיינין עליו משום עומאה לפני זריקה דמיס תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' (ויקרא ז) הניתר לטהורים מיינין עליו משום עומאה שאין ניתר לטהורים אין מיינים עליו משום עומאה: **אם כן**. דלאוכל לאחר זריקה [1] אמת קרא לכתוב בקדש ואמת אמינא לאחר זריקה הוא דומיא דעונש: **מחלוקת בטומאת הגוף**. בההוא קאמר ר' יוחנן מיגו לוקה דנפקא ליה מזהרה מעונש: **אכל טומאת בשר**. עהור שאכל את הטמא לאזהרה דליה בהדיא כתיבי [א] והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (שם) דברי הכל לוקה: **דאמר מר והבשר**. יתירא דכתיב כפיפה והבשר כל טהור וגו': **לרבות עצים ולבונה**. לטומאת עצמן דאיכה הקדש מכשרתם [2] לטומאת אוכלא ואע"ג דהני לאו בני אכילה נינהו ובשר לפני זריקה לא גרע מיינייהו: ה"ג **ורבא אמר** [3] **בטומאת הגוף אבל טומאת בשר לא יאכל**. דסמיך לי' והנפש אשר תאכל בשר לאוקימנא בלאמר [4] (זריקת בשר): **שקדשו בכלי**. עצים שחתה אותן בחתחת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולבונה שקדישה בגזיכין דאפי' כרת בטומאת [5] הגוף נמי אית בהו: **דתנן** [6]. לקמן בפרק בית שמאי (דף מה:) גבי טומאת הגוף: **כל שיש לו מתירין**. המתירין אותו באכילה מיינין עליו משום עומאה משקרבו מתיריו, ושאין לו מתירין משקדש בכלי: **בהמה טמאה**. סוסים וגמלים: **עטורים** [7] **אין**. מן הבקר ומן הצאן תקריבו: **אוסף תאכלו**. מפרכת פרסה ומעלת גרה: **ולאו הכא מכלל עשה עשה**. כך שנויה בתוך [8] הברייתא ומסקינן בגמ' תעשה מגיין תלמוד לומר אך זאת לא תאכלו אלמא מלמדאיסורין לא תעשה אתריה [9] ולאו אזהרה הוא: **דל"ע ל"ש**. דעשה הוא דאיכה ותו לא: **כי פליגי בחיה**. ולא לענין מלקות אלא לעשה ואימור [10] נמי איפוך דלרבי יוחנן לרש [11] לקים [12] והכי הוה שמיע ליה לרבי יעקב: **הכוה למלוה**. בהמה מלוה להקריב וחיה רשות ומיהו טומאה ודאי לא דכתיב ממשקה ישראל מן המותר ליישראל בפרק קמא דתמורות (דף ו.), גבי עריפה: **אילו נאמר קרבן לה' מן הבהמה**. ולא פירש בקר וצאן: **הייתי אומר כו'**. כענין שנאמר זאת הבהמה וכתיב בתריה איל ובני: [13] תרי בקר ולאן כתיבי התם [14] (ויקרא ט) מן הבקר ומן הצאן תקריבו והדר כתיב אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים:

פסול

לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

נטילת נשמה אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנוגע נטילת נשמה מי איכא אלא באכילה ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה [6] דאתמר טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ריש לקיש אמר לוקה ורבי יוחנן אמר [א] אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה בכל קודש לא תגע לא שנא לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה [א] כדתני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו וכי כתב ההוא לאחר זריקה אם כן לימא קרא בקודש מאי בכל קודש ש"מ תרתי גופא טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ר"ל אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה אמר אביי מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה דאמר [6] קרא [1] והבשר לרבות עצים ולבונה [2] דלאו בני אכילה נינהו ואפילו הכי רבינהו קרא ורבא אמר [2] מחלוקת [3] בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה [2] וטומאתו עליו ונכרתה לא קרינא ביה [1] והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל [3] והאמר מר והבשר לרבות [2] עצים ולבונה הא במאי עסקינן כגון [2] שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל [3] מתיריו [3] דתנן [2] כל שיש לו מתירין משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי איתמר המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה טהורה אין טמאה לא ולאו הבא מכלל עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר [3] אין לוקין עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו מותיב רבי ירמיה [3] אותה תאכלו ולא בהמה טמאה [3] ולאו הבא מכלל עשה עשה א"ל רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא אסברא לך [2] באברי בהמה טמאה דכולי עלמא לא פליגי [3] כי פליגי בחיה והכי איתמר [3] רבי יוחנן אמר [4] עובר בעשה ריש לקיש אמר אינו עובר בולא כלום רבי יוחנן אמר עובר בעשה בהמה אין חיה לא [3] ריש לקיש אמר אינו עובר עליו [3] בולא כלום ההוא למצוה מותיב רבא [3] אילו נאמר [4] קרבן לה' בהמה הייתי אומר חיה בכלל בהמה כענין שנאמר [5] זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי וגו' תלמוד לומר [4] בקר וצאן בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה יכול לא יביא ואם הביא כשר הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו הבא לי חטים והביא לו חטים ושעורים שאינו כמעביר על דבריו אלא מוסיף על דבריו וכשר תלמוד לומר בקר וצאן [3] בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה הא למה זה דומה לתלמיד שאמר לו רבו אל תביא לי אלא חיטין והביא לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

והבשר לרבות עצים ולבונה. מהכא נפקא לן דחיצת הקודש מכשרת [1] ומקשים הא דאמר כפ' קמא דפסחים (דף מח.)[2] ומשקיה הא דאמר כפ' קמא דפסחים מהכא נפקא לן דחיצת הקודש מהניא לשווי אוכל מוכשר [3] מידי דדמי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דבר עב ויקשה כעין אוכל אכל לשווי המשקה כאוכל מוכשר [3] לא מהניא חיצת הקודש ואם תאמר הא דאמר כפ' כל שעה (פסחים כד.) והכשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל נמה לי אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מלא תאכל לאכול כשעריך תנהו ענין לכל איסורין שבתורה הא אינטריך לגופיה דלקי מעצים ולבונה ויש לומר כיון דאיתרבאי עצים ולבונה מיימורא דוהכשר ממילא אממעינן [4] דלקי מלא תאכל לאכול כשעריך ודכרי תימה הוא מנלן דאמת לרבות עצים ולבונה דילמא דווקא לבשר קאמר דמהניא ליה חיצת הקדש ולא בעצים [3] הכשר: **ואפי' הכי** רבינהו קרא. משמע שהיא דרשא גמורה ולא אסמכתא וכן משמע בפרק שני דחולין (דף לו.) דחיצת הקודש לאוריתא ולא כפירות הקונטר' דלקמן בסוף פ' בית שמאי (דף מו.) דקאמר והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה ומשני לפסולא בעלמא ופי' בקונטרס מדלכנן וכן בפסחים בפרק כל שעה (דף לה.) דקרי ליה מעלה פירש בקונטרס מעלה דרבנן ומי אפשר לומר כן הכי נמי הניא כפרטו אוכל בקדשים קאמר התם מעלה דאוריתא [3] הוא דמקרלי נפקא לן בפ' הערל (יבמות עד.) והא דקאמר לקמן פסולא בעלמא הייט דליכא מלקות אלא איסור [4] דאוריתא ולרין לדקדק מי אמת מילתא דאמרי [5] דהכא הכי מרי ליטי דלקמן פרק ב"ש (דף מו.):

שקדש בכלי. תימה מה קדוש כלי יש בעצים דאי מה שמנקעין אותו בקורדום כשהיו מתליעים אותו הא קורדום אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתא [6] דתניא הטוחן קורדום של הקדש נקע בו ונא מחיצו ונקע בו כולן מעלו נמה לחיצו ומחיצו לחיצו הראשון מעל והשני לא מעל ונעולה אינו כן נמה לחיצו ומחיצו לחיצו כולן מעלו ובקונטרס פירש דמיירי הכא בעצים שחתה כמחתת [7] כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין [8] משמע דבמס' תמיד (דף כח.) משמע שהיא חותה מן המאוכלות הפנימיות [9] ומיהו י"ל לא בתרומת הדשן מיירי אלא ביום"כ [10] שמותה גחלים לקטרת ונראה דקדוש כלי דעצים היינו דמשכי [11] להו לגחרין אע"ג [12] דקורדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב דמנחות (דף קא.) עצים כמה דלא משכי להו לגחרין לא מיתכשרי ואי אמר בהקומץ רבה (שם כא.) יאלו עצים שאין מקבלים טומאה היינו קודש קידוש כלי [13]:

אותה תאכלו. אפיפא סמיך [14] דקתני בתותת כהנים [15] אין

לי אלא נעשה אלא תעשה מנין: **שאינו** כמעביר על דבריו. אע"פ שאין זה מניח אלא חיה לבדה, כיון דמרלונו מביא הקרבן אין זה מעביר שהרי תלה כדעתו: **אלא** כמעביר על דבריו. ל"ע כמעילה [1] (דף כ:) וכפ' אלמנה ניחומת (כתובות לח:) גבי זכן לי ליתמת ואזל וחבן ליה כולה:

עין משפט נר מצוה

ים אב מיי' פי"ח מהל' פסק"מ הלכה יא:
כ ג מיי' פ"ז מהלכות איסורי מזבח הלכה ח:
כא ד מיי' פי"ח מהל' פסק"מ הלכה טז:
כב ה מיי' פי"ח מהל' איסורי מזבח הלכה ו ולדוקה ועיין כ"מ מפרש שעמו דהא דמפקין הש"ס דכ"ש לא פליגי הייט דל"ש ל"ל דלוקה ולא כפר"מ ע"ש):
כג ז מיי' פרק ז מהל' מעה"ק הלכה ח:

גליון הש"ס

תי"ל ד"ה כי אליבי בחיה וכו' והכי הוה סס"ע ליה. וכמ' שנמ דף עו ע"ח נמ' דף כד ע"ח:

מוסף רש"י

נטילת נשמה. הכא נמקדש נמא ככתם. (נמדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' נמא: נשמה. דהייט אכילה בטומאה שהוא בני קדש בכמה תאוכל תרומה בטומאה כמיתה. דכתיב (ויקרא כב) ומתו בי כי יטמאוהו (בבמות עה.) **והבשר לרבות עצים ולבונה**. ריש חמיה, לרבות עצים ולבונה של קודש לטומאה. וקאי לחלבא הכשר יגע בכל טמא לא יאכל הכשר (פסחים כה.) **לו**: הכשר חמיה הוא דהא ריש דקדוש כשר מטמא, לרבות עצים ולבונה לקבל טומאת אוכלין (חולין לו.) הא דעלי המערבה מקבלים טומאה, מדרבנן מטוס חיצה הקודש וקדא אממקבל בעלמא, דהא עצים בעלמא לא מקבלי טומאה (נמחות כא. ועי' חולין לג.) **כל שיש לו מתירים**. כגון בעלמים חטאת ואשם דדנן מתיר לאיטוריין לבקרבנות והכשר לבמים, לו דכר שיש לו מתירין לאאת כלבד, כגון עולת העוף ושלמי בהמה ושעירים וכרים הנפרשין דדמן מתירין לאמנת, וכגון שני הלחם דדמן של כבשים הן מתירין אחן, וכגון לחם פנים דמיכון מתירין אינון ומנחות שניהנות קומץ: **משקרבו מתיריו**. אין מיינין בו איקרבו מתיריו, דהכי כתיב בפיעול דבעלמים לא יולה ואמריע (לעיל כח.) ההכלמא בשר כך הרלמא פיעל מ' אליף נוחר ומשמ מפיעל (מעילה י.) **כל שאין לו מתירין**. כגון מנחת כהנים וכגון מנחת ובמים, מטקדשי בכלי שהיא המכשירין לפסולה לאמרה בכן (לקמן מח.). כגון הקומץ והלבונה יכר דהן עצמן מתירין (מעילה שם):

ליקוטים

ואכיה מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קדש לפני זריקה. פי' וכיון דאיצטריך ליה לאחר זריקה ומפיק ליה מדאיתקש קדש לפקדש כדמפרש בסמוך מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה, היכי יליף מיניה אף לפני זריקה, הא ליה ביה נטילת נשמה לפני זריקה. (חוס' שאנן מנחת ד:)

שיטה מקובצת

אותה תאכלו ולא בהמה טמאה ולאו הבא מכלל עשה. פי"ה שכן לשון המשנה ומקיים (שוד הה) (בכריתות) לא תעשה מנין ת"ל אך את אלה אם כו'. אלא דק שכר בהן בריתות לשון כן בתי"כ והכי אמרת הכם אלא בהמה טמאה אין לי אלא בהמה מנין כו'. והקשה בלא מנין לא אמרת אלא בהמה טמאה אין לי אלא בהמה מנין כו'. ומלמוד הכתיב בלא בהמה טמאה נמי. ומיהו נמשוס לסמוך מתקרה ומיהו נמשוס לרבות עצים ולבונה דאמר מר. ר"ל דמקרה מקרה לעולה בהיות מין בלבד. ומיהו נמשוס לרבות עצים ולבונה דילמא דווקא לבשר קאמר דמהניא ליה חיצת הקודש ולא בעצים [3] הכשר: **ואפי' הכי** רבינהו קרא. משמע שהיא דרשא גמורה ולא אסמכתא וכן משמע בפרק שני דחולין (דף לו.) חיצת הקודש לאוריתא ולא כפירות הקונטר' דלקמן בסוף פ' בית שמאי (דף מו.) דקאמר והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה ומשני לפסולא בעלמא ופי' בקונטרס מדלכנן וכן בפסחים בפרק כל שעה (דף לה.) דקרי ליה מעלה פירש בקונטרס מעלה דרבנן ומי אפשר לומר כן הכי נמי הניא כפרטו אוכל בקדשים קאמר התם מעלה דאוריתא [3] הוא דמקרלי נפקא לן בפ' הערל (יבמות עד.) והא דקאמר לקמן פסולא בעלמא הייט דליכא מלקות אלא איסור [4] דאוריתא ולרין לדקדק מי אמת מילתא דאמרי [5] דהכא הכי מרי ליטי דלקמן פרק ב"ש (דף מו.):

שקדש בכלי. תימה מה קדוש כלי יש בעצים דאי מה שמנקעין אותו בקורדוס כשהיו מתליעים אותו הא קורדוס אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתא [6] דתניא הטוחן קורדוס של הקדש נקע בו ונא מחיצו ונקע בו כולן מעלו נמה לחיצו ומחיצו לחיצו הראשון מעל והשני לא מעל ונעולה אינו כן נמה לחיצו ומחיצו לחיצו כולן מעלו ובקונטרס פירש דמיירי הכא בעצים שחתה כמחתת [7] כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין [8] משמע דבמס' תמיד (דף כח.) משמע שהיא חותה מן המאוכלות הפנימיות [9] ומיהו י"ל לא בתרומת הדשן מיירי אלא ביום"כ [10] שמותה גחלים לקטרת ונראה דקדוש כלי דעצים היינו דמשכי [11] להו לגחרין אע"ג [12] דקורדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב דמנחות (דף קא.) עצים כמה דלא משכי להו לגחרין לא מיתכשרי ואי אמר בהקומץ רבה (שם כא.) יאלו עצים שאין מקבלים טומאה היינו קודש קידוש כלי [13]:

אותה תאכלו. אפיפא סמיך [14] דקתני בתותת כהנים [15] אין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com